

УДК 16, 343: 364.682-054.73
DOI: 10.24144/2524-0609.2024.54.58-62

Жиленко Руслан В'ячеславович
кандидат історичних наук, доцент
кафедра соціології та соціальної роботи
ДВНЗ «Ужгородський національний університет», м.Ужгород, Україна
ruslan.zhylenko@uznhu.edu.ua
<http://orcid.org/0000-0002-2227-4534>

ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДУ СТРІЧКИ ЧАСУ У ДОСЛІДЖЕННЯХ ПРОБЛЕМ ЖІНОК ВПО

Анотація. Забезпечення об'єктивного та неупередженого підходу до вивчення поточних соціальних проблем завжди було предметом гострих дискусій в соціальних науках. Залученість дослідника до явищ і процесів, що вивчаються, їхня динаміка безумовно впливають на всі етапи його роботи. Це є цілком справедливим і у випадку з вивченням такої масштабної та травматичної проблеми як внутрішнє переміщення мільйонів людей в результаті війни у країні. На нашу думку, одним із можливих рішень даної проблеми є ретельний добір таких методів збирання емпіричних даних, які б дозволили, з одного боку, забезпечити достатню інформативність, а, з іншого боку, максимально нівелювати суб'єктивний вплив дослідника. Мета статті: узагальнення досвіду застосування методу стрічки часу для вивчення трансформації повсякденного життя внутрішньо переміщених осіб (ВПО). Методи дослідження: стрічка часу як метод вивчення трансформації повсякденного життя ВПО. У статті представлено результати апробації методу стрічки часу для вивчення змін у повсякденному житті жінок, що є внутрішньо переміщеними особами. Практично продемонстровано його можливості щодо збирання емпіричної інформації, придатної до подальшої обробки та математико-статистичного аналізу. Визначено переваги методу та обмеження у його використанні для вивчення проблем ВПО. Сформульовано рекомендації щодо більш ефективного застосування стрічки часу, зокрема у поєднанні з іншими методами дослідження.

Ключові слова: ВПО, метод дослідження, стрічка часу, об'єктивність.

Вступ. Вивчення різних аспектів феномену внутрішнього переміщення, на нашу думку, є однією із найскладніших дослідницьких задач нашого часу. Це зумовлено рядом важливих об'єктивних та суб'єктивних факторів, а саме: масштабом та динамікою процесу, його впливом на різні сфери і рівні соціального та особистого життя, а також його травматичністю як для безпосередніх носіїв проблеми, так і для дослідників. Спричинені війною соціальні, політичні та економічні наслідки породжують постійні зміни кількості ВПО, їхнього статусу, потреб, місця проживання тощо. Ця динаміка створює нові виклики на рівні суспільства загалом, для приймаючих громад та, що не менш важливо, для самих переміщених осіб. Ще не достатньо дослідженим, але очевидним є і вплив внутрішнього переміщення на загострення «традиційних» проблем, наприклад соціального розшарування та нерівності. Психологічні, а часто і фізичні, наслідки для ВПО поєднані із болючим процесом прийняття іншого соціального статусу та формуванням нової ідентичності. Це суттєво ускладнює процес дослідження, адже, з одного боку, переміщеним особам доволі нелегко узагальнити свій нещодавній досвід. З іншого боку, досліднику, який так чи інакше, є учасником процесу, непросто залишатися об'єктивним та неупередженим. Не останню роль тут відіграють чутливість проблеми та тиск на нього соціальної відповідальності. У даному контексті цілком очевидною є необхідність пошуку методів, які б дозволили якщо не нівелювати, то хоча б зменшити вплив згаданих факторів на достовірність одержаних даних.

Огляд останніх досліджень і публікацій. З початком російсько-української війни 2014 року з'явився цілий ряд досліджень вітчизняних та зарубіжних авторів, присвячених різним аспектам внутрішнього переміщення. За таким критерієм як об'єкт дослідження, умовно можна виділити три групи праць. Перша – присвячена вивченню законодавчого регулювання та

розбудові інституційної спроможності вирішення проблем ВПО [6; 7; 13; 16]. Друга група публікацій зосереджує увагу на дослідженні існуючих та запровадженні нових практик задоволення потреб внутрішньо переміщених осіб [3; 4; 11; 17]. Третя – фокусується на вивченні соціального та психологічного впливу внутрішнього переміщення на мікрорівні, тобто на рівні особистості та її взаємодії із соціальним середовищем [8; 9; 14; 15]. Дещо осторонь стоять публікації результатів емпіричних розвідок вітчизняних і зарубіжних авторів, часто організацій, а саме: вивчення потреб, статистичних даних, особистих історій ВПО [1; 5; 10; 12; 18]. З початком повномасштабного вторгнення і загострення проблем внутрішнього переселення, означені тенденції загалом збереглися. Водночас, слід зазначити, що кількість публікацій залишається відносно незначною. На нашу думку, це спричинено факторами, зазначеними у вступі до статті.

Мета статті: узагальнення досвіду застосування методу стрічки часу для вивчення трансформації повсякденного життя ВПО. Досягнення мети передбачає виконання ряду завдань, а саме:

1. За допомогою стрічки часу зафіксувати прояви повсякденного життя ВПО до та після переміщення до приймаючої громади.

2. Встановити відмінності у проявах повсякденного життя ВПО до та після переміщення до приймаючої громади.

3. Окреслити можливі фактори (крім факту самого переміщення), які вплинули на зміни у повсякденному житті ВПО.

Методи дослідження. Вибір стрічки часу як методу вивчення трансформації повсякденного життя ВПО переважно зумовлений обставинами, які згадані у вступі до роботи, а саме: травматичним досвідом, формуванням нової ідентичності учасників та проблемами з дотриманням дослідником принципів об'єктивності та неупередженості. На нашу думку, даний метод

дозволяє, до певної міри, подолати ці бар'єри. Дослідники вказують на те, що «відносно неінвазивна природа [методу] дозволяє індивідам, які можуть мати травматичний досвід, ділитися життєвими історіями в комфортних умовах» [2]. Метод дозволяє уникати відповідей, які свого роду «запрограмовані» сформульованими дослідником запитаннями, які, у свою чергу, спираються на його досвід та бачення феномену. Він уможлиблює виявити саме ті аспекти проблеми, які є значимими для самих учасників. «Замість дослідника, учасники знаходяться за кермом та контролюють напрям історії» [2].

У дослідженні взяли участь семеро жінок, ВПО, які проживають у одному із шелтерів у передмісті м.Ужгорода. Для його проведення було використано стрічку часу, шкалу, що містила поділкі від 00.00 до 23.00, які відповідають кількості годин у добі. Спочатку учасникам було запропоновано розмістити на стрічці їхні типові щоденні заняття на теперішній час, тобто після переїзду на Закарпаття. Згодом вони одержали іншу стрічку, на якій позначили свої типові повсякденні заняття вдома, до переміщення. Важливо, що учасники не отримували жодних переліків можливих значень змінної. Їхній вибір, як і формулювання, цілком залежали від рішення самих респондентів. Аналіз одержаної інформації полягав у встановленні фактичних та хронологічних відмінностей у повсякденних заняттях ВПО до та після переїзду на Закарпаття, а також спробі виявити фактори, що вплинули на згадані зміни. Для цього використано стандартні функції пакету SPSS. Варто наголосити, що метою дослідження була апробація методу, а не одержання репрезентативних даних щодо змін в повсякденних заняттях всіх жінок ВПО. Отже, отримана фактична інформація поширюється виключно на учасників дослідження.

Виклад основного матеріалу. У процесі аналізу одержаних даних було встановлено:

1. Учасники дослідження використали наступні значення для змінної «Щоденні заняття»: домашні справи, сніданок, обід, вечір, готування обіду, готування вечері, готування їжі, підготовка до школи, відвести дітей до школи, відвести дітей до садочка, забрати дітей зі школи, забрати дітей із садочка, прибирання, ходити в магазин, догляд за дітьми, догляд за родичами, зарядка (вправа), відпочинок, вільний час, виконання домашнього завдання (з дітьми), проведення часу з дітьми, гуляння з дітьми, робота, пошук

новин в мережі інтернет, читання інтернет, роздуми, сон, спілкування з друзями, відводити дітей на гуртки; 2. Співставлення значень змінних, використаних для опису повсякденних занять до та після переїзду учасників на Закарпаття, дозволило виявити певні фактичні відмінності, а саме: після переміщення до регіону значно рідше згадуються «відводити дітей на гуртки», «прибирання», «обід»; повністю зникає «спілкування з друзями»; з'являються – «зарядка», «роздуми», «пошук новин в мережі інтернет», «читання інтернет». На нашу думку, можна припустити, що відмінності у використанні таких значень як «відводити дітей на гуртки», «спілкування з друзями», «зарядка», «роздуми», «пошук новин в мережі інтернет» та «читання інтернет» безпосередньо зумовлені фактичними змінами у житті учасників дослідження. Водночас, відмінності щодо вживання значень «обід» та «прибирання» можливо стосуються змін у сприйнятті респондентами власно повсякденного життя. Цілком очевидно, що учасники не перестали обідати чи прибирати, а радше «перестали помічати» ці рутинні заняття.

З метою аналізу хронологічних відмінностей, тобто різниці витраченого часу на різні повсякденні заняття, ужиті респондентами слова були згруповані. На їх основі визначено наступні змінні, що вимірювалися за інтервальною шкалою: «Домашні справи» (приготування і споживання їжі, відвідини магазину), «Догляд та піклування» (діти та інші родичі), «Відпочинок» (відпочинок, вільний час, зарядка, роздуми), «Інтернет» (перегляд та читання новин в мережі), «Спілкування» (час проведений з членами родини, друзями) та «Робота». Фактичний час витрачений респондентом на певне заняття розглядався як значення змінної. Було встановлено, що після переміщення на Закарпаття жінки, які брали участь у дослідженні, стали у середньому менше ніж раніше витрачати часу на домашні справи (у середньому на 42 хв.), відпочинок (на 1 год. 6 хв.), сон (на 42 хв.), роботу (на 1 год. 18 хв.). Час проведений за спілкуванням залишився на попередньому рівні. Водночас, зріс середній час, який щоденно витрачається на догляд та піклування за рідними (на 1 год. 42 хв.) та Інтернет (на 2 год. 42 хв.). Для зручності сприйняття, значення, відображені в Таблиці 1 у вигляді частин години, представлені у звичайному форматі часу, тобто помножені на 60 хв.

Таблиця 1.

Середнє арифметичне різниці часу витраченого на повсякденні справи до та після переїзду на Закарпаття (у частинах години)

		Домашні справи	Догляд за рідними	Відпочинок	Інтернет	Сон	Робота
N	Valid	7	7	7	7	7	7
	Missing	0	0	0	0	0	0
Mean		,7143	-1,5714	1,1429	-2,7143	,7143	1,2857

3. У попередньому пункті представлені середні значення для групи у цілому, показники для окремих її учасників різняться залежно від ряду особистих соціально-демографічних характеристик респондентів. Під час подальшого аналізу даних виявлено ряд значимих зв'язків між змінними. Жінки ВПО з вищим рівнем освіти є частіше працевлаштованими (тут і далі - коефіцієнт кореляції Пірсона: -0,934), проводять

більше часу на роботі (ті, хто працював і вдома) (-0,874) та, відповідно, витрачають менше на сон (0,812) та спілкування (0,860). Менше стали спілкуватися також люди, що витрачають більше часу на домашні справи (-0,888). Цікаво, що різке зростання часу, проведеного в мережі Інтернет є більш характерним для жінок старшого віку (-0,762).

Висновки та перспективи подальших досліджень

джені. Проведене дослідження та його результати вказують на можливість використання стрічки часу поряд з іншими кількісними та якісними методами для вивчення проблем, пов'язаних із внутрішнім переміщенням осіб. На нашу думку, найбільш доцільно її застосовувати для аналізу фактичних та часових змін у повсякденному житті ВПО. Інші різновиди стрічки часу, наприклад адаптовані до визначення життєвих подій респондентів, можуть використовуватися для встановлення рівня значимості та загальної суб'єктивної оцінки переміщеними особами різних моментів власної історії. Даний метод цілком придатний до застосування як на індивідуальному, так і на груповому рівнях аналізу. Особливо доречною стрічка часу є для вивчення повсякденного життя соціально-демографічних груп, наприклад жінок, та спільнот, що зазнали травматичного досвіду. Зібрані за допомогою цього методу дані є придатними для математичного аналізу, тобто

дозволяють встановлювати певні залежності та причинно-наслідкові зв'язки. Він дозволяє значно зменшити вплив дослідника, уникати соціально бажаних, очікуваних, відповідей. Слід зазначити, що стрічка часу, як метод дослідження, має і ряд обмежень. Найбільш важливим, на нашу думку, є те що вона не дозволяє визначити змістове наповнення тих чи інших формулювань, які вживаються респондентами, детально оцінити їх емоційне забарвлення. Не менш важливою слабкою стороною методу є обмеження щодо розуміння ширшого соціального контексту подій із життя респондентів. Він не дозволяє встановити вплив зовнішніх факторів на життєві події учасників. Все це суттєво ускладнює інтерпретацію та пояснення одержаних результатів. Водночас, дані обмеження, на нашу думку, можна компенсувати, якщо використовувати стрічку часу у поєднанні з іншими кількісними та якісними методами дослідження.

Список використаної літератури

1. Active group. Проблеми і потреби внутрішньо переміщених осіб. Квітень 2022 р. URL: <https://activegroup.com.ua/wp-content/uploads/2022/05/220412-%D0%92%D0%9F%D0%9E-65.pdf>
2. Basnet N., Wouters A., Kusurkar R. Timeline Mapping as a Methodological Approach to Study Transitions in Health Professions Education. *International Journal of Qualitative Methods*. 2023. № 22. URL: <https://doi.org/10.1177/16094069221148868>
3. Бірюкова М., Рущенко І., Ляшенко Н., Григор'єва С. Біженці і внутрішньо-переміщені особи російсько-української війни: соціальні характеристики й практики. *Грані*. 2022. №25 (6). С.143–156.
4. Галіахметов І.А. Змістова характеристика прав внутрішньо переміщених осіб та хост-територіальних громад. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2022. №4. С.63–68.
5. Жиленко Р.В., Афанасьєв Д.М. Локальний вимір потреб внутрішньо переміщених осіб: приклад Ужгородської територіальної громади. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Педагогіка. Соціальна робота*. 2022. Вип.2 (51). С.54–57.
6. Zhylenko R. Refugees in their own country: internally displaced persons in Ukraine. In A.Groterath, D.Leitch, K.Habtemichael (Eds.). *Migration and Refugees: Global Patterns and Local Contexts*. New York: Nova Publishers Inc., 2019. P.77–96.
7. Капінус О. Я. Державна політика щодо внутрішньо переміщених осіб: види та методи реалізації. *Експерт: парадигми юридичних наук і державного управління*. 2021. № 4 (16). С.143–160.
8. Кердивар В.В. Синдром жертви у внутрішньо переміщених осіб із зони локального воєнного конфлікту. *Харків: Національний університет цивільного захисту України*, 2021. 143 с.
9. Кердивар В. Психологічні особливості агресивності у внутрішньо переміщених осіб зі східних областей України. *Проблеми екстремальної та кризової психології*. 2021. №2 (2). С.18–25.
10. Кобзін Д., Левкіна Г., Луньова О., Черноусов А., Щербань С. Методичний посібник з оцінювання потреб ВПО у громадах. *Харків, Харківський інститут соціальних досліджень (ХІСД)*, 2020. 246 с.
11. Кузьмич Т. Соціальна адаптація внутрішньо переміщених сімей з дітьми. *Традиції та нові наукові стратегії у центральній та східній Європі: матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції (м.Київ, 26–27 червня 2020 р.)*. Київ: Інститут інноваційної освіти, 2020. С.126–134.
12. Логвинова М. О. Регіональні особливості розміщення внутрішньо переміщених осіб в Україні у місцях компактного проживання. *Державна політика у сфері трудової міграції: правові, економічні, демографічні, освітні аспекти: матеріали міждисциплінарного круглого столу з нагоди Міжнародного дня мігранта (м.Київ, 18 грудня 2019 р.) / за ред. І.С.Сахарук, А.М.Магомедової*. Київ: ФОП Маслаков, 2020. С.71–76.
13. Механізм забезпечення прав внутрішньо переміщених осіб: національний та міжнародний аспекти / С.Б.Булеца та ін. *Ужгород: РІК-У*, 2017. 468 с.
14. Олійник І.В., Янченко О.С. Проблема психолого-педагогічного супроводу студентів з числа внутрішньо переміщених осіб. *Вісник університету імені Альфреда Нобеля. Серія: Педагогіка і психологія*. 2018. №2 (16). С.114–122.
15. Степаненко Л.В. Особливості взаємозв'язку адаптивних властивостей та механізмів психологічного захисту у переселенців. *Психолого-педагогічні координати розвитку особистості: зб. наук. матеріалів II Міжнар. наук.-практ. конф. (м.Полтава, 3-4 червня 2021 р.)*. Полтава: Національний університет імені Юрія Кондратюка, 2021. С.206–210.
16. Степанова Е.Р. Соціальний захист внутрішньо переміщених осіб. *Актуальні проблеми та перспективи розвитку соціально-трудова відносин в умовах змін: матеріали XIII Міжнародної науково-практичної конференції (м.Полтава, 9–10 вересня 2022 р.) / за заг. ред. Т.А.Костишиної, Л.В.Степанової*. Полтава: ПУЕТ, 2022. С.93–96.
17. Швець І.Б., Следь О.М., Біленька М.М. Інтеграція внутрішньо переміщених осіб до приймаючих громад у контексті сучасних соціокультурних викликів. *Регіональна економіка*. 2021. №4. С.14–21.
18. United Nations. Ukraine. *Залученість внутрішньо переміщених осіб*. Інформаційна довідка, 2021. 6 с. URL: https://www.unhcr.org/ua/wp-content/uploads/sites/38/2021/06/2021_Inclusion-of-IDPs_ukr.pdf

References

1. Active group (2022). *Problemy i potreby vnutrishno peremishchenykh osob. Kviten 2022* [Problems and needs of internally displaced people. April 2022]. URL: <https://activegroup.com.ua/wp-content/uploads/2022/05/220412-%D0%92%D0%9F%D0%9E-65.pdf> (in Ukrainian)
2. Basnet, N., Wouters, A., & Kusurkar, R. (2023). Timeline Mapping as a Methodological Approach to Study Transitions in Health Professions Education. *International Journal of Qualitative Methods*, 22. URL: <https://doi.org/10.1177/16094069221148868>
3. Biriukova, M., Rushchenko, I., Liashchenko, N., Hryhoreva, S. (2022). Bizentsi i vnutrishno peremishcheni osoby rosiisko-ukrainskoi viiny: sotsialni kharakterystyky i praktyky [Refugees and internally displaced people of Russian-Ukrainian war: social features and practices]. *Hrani*, 25 (6), 143-156. (in Ukrainian)

4. Haliakhmetova, I. (2022). Zmistova kharakterystyka prav vnutrishno peremishchenykh osib ta khost-terytorialnykh hromad [Substantive characteristics of the rights of internally displaced people and hosting territorial communities]. *Analytical and Comparative Law*, 4, 63-68. (in Ukrainian)
5. Zhylenko, R., & Afanasiev, D. (2022). Lokalnyi vymir potreb vnutrishno peremishchenykh osib: pryklad Uzhhorodskoi terytorialnoi hromady [Local dimension of the needs of internally displaced people: example of Uzhhorod territorial community]. *Scientific Bulletin of Uzhhorod University. Series: Pedagogy. Social Work*, 2 (51), 54–57. (in Ukrainian)
6. Zhylenko, R. (2019). Refugees in their own country: internally displaced persons in Ukraine. In A.Groterath, D.Leitch, K.Habtemichael (Eds.), *Migration and Refugees: Global Patterns and Local Contexts* (pp.77–96). Nova Publishers Inc.
7. Kapinus, O. (2021). Derzhavna polityka shchodo vnutrishchno peremishchenykh oseb: vydy ta metody realizatsii [Public policy towards internally displaced people: types and implementation methods]. *Expert: Paradigms of Legal Sciences*, 4 (16), 143–160. (in Ukrainian)
8. Kerdyvar, V. (2021). *Syndrom zherty u vnutrishno peremishchenykh osib iz zony lokalnoho voennoho konfliktu* [Victim syndrome of internally displaced people from a zone of local armed conflict]. National University of Civil Defense of Ukraine. (in Ukrainian)
9. Kerdyvar, V. (2021). Psykholohichni osoblyvosti ahresyvnosti u vnutrishno peremishchenykh osib zi skhidnykh oblastei Ukrainy [Psychological features of aggressiveness of internally displaced people from eastern oblasts of Ukraine]. *Problems of Extreme and Crisis Psychology*, 2 (2), 18–25. (in Ukrainian)
10. Kobzin, D., Levkina, H., Lunova, O., Chernousov, A., & Shcherban, S. (2020). *Metodychnyi posibnyk z otsiniuvannia potreb VPO u hromadakh* [Methodical toolkit on needs assessment of IDPs in communities]. Kharkiv Institute of Social Studies. (in Ukrainian)
11. Kuzmych, T. (2020). Sotsialna adaptatsia vnutrishno peremishchenykh simei z ditmy [Social adaptation of internally displaced families with children]. In *Traditions and New Scientific Strategies in Central and Eastern Europe – Proceedings of IIIrd International scientific-practical conference* (pp.126-134). Institute of Innovative Education. (in Ukrainian)
12. Lohvinova, M. (2020). Rehionalni osoblyvosti rozmishchennia vnutrishno peremishchenykh osib v Ukraini u mistsiakh kompaktnoho prozhyvannia [Regional features of settlement of internally displaced people in Ukraine in the areas of compact residence]. *State policy in the field of labor migration: legal, economic, demographic, educational aspects – Proceedings of Interdisciplinary Round Table* (pp.71–76). Maslakov. (in Ukrainian)
13. Buletsa, S.L., & et al. (2017). *Mekhanizm zabezpechennia prav vnutrishnio peremishchenykh osib: natsionalnyi i mizhnarodnyi aspekty* [Mechanism of rights provision for internally displaced people: national and international aspects]. RIK-U. (in Ukrainian)
14. Oliinyk, I., & Yanchenko, O. (2018). Problema psykholoho-pedahohichnoho suprovodu studentiv z chysla vnutrishno peremishchenykh osib [Problem of psychological and educational support of internally displaced students]. *Herald of Alfred Nobel University. Series: Pedagogy and Psychology*, 2 (16), 114-122. (in Ukrainian)
15. Stepanenko, L. (2021). Osoblyvosti vzaemoviazku adaptyvnykh vlastyvostei ta mekhanizmiv psykholohichnoho zakhysty u pereselentsiv [Peculiarities of relation between settlers' adaptive features and mechanisms of psychological resilience]. *Psychological and Educational Coordinates of Personal Development – Proceedings of the 2nd International scientific and practical conference* (pp.206–210). Yury Kondratyuk National University. (in Ukrainian)
16. Stepanova, E. (2022). Sotsialnyi zakhyst vnutrishno peremishchenykh osib [Social protection of internally displaced people]. *opical problems and Development Prospects of Social and Labor Relations under Conditions of War – Proceedings of the 8th International Scientific-Practical Conference* (pp.93–96). PUET. (in Ukrainian)
17. Shvets, I., Sled, O., & Bilenka, M. (2021). Intehratsiia vnutrishno peremishchenykh osib do pryimaiuchykh hromad u konteksti suchasnykh sotsiokulturnykh vyklykiv [Integration of internally displaced people into the hosting communities in a context of modern sociocultural challenges]. *Regional Economy*, 4, 14–21. (in Ukrainian)
18. United Nations. Ukraine (2021). *Zaluchenist vnutrishno peremishchenykh osib. Informatsiina dovidka* [Inclusion of internally displaced people. Country profile]. URL: https://www.unhcr.org/ua/wp-content/uploads/sites/38/2021/06/2021_Inclusion-of-IDPs_ukr.pdf (in Ukrainian)

Стаття надійшла до редакції 31.03.2024 р.

Стаття прийнята до друку 04.04.2024 р.

Zhylenko Ruslan

Candidate of Historical Sciences, Ph.D., Associate Professor
 Department of Sociology and Social Work
 State University «Uzhhorod National University», Uzhhorod, Ukraine

USING TIMELINE FOR THE STUDIES OF THE PROBLEMS OF INTERNALLY DISPLACED WOMEN

Abstract. Securing of objective and unbiased approach in the studies of current social problems always was a matter of acute discussions in social sciences. Researcher's involvement into ongoing phenomena, which are studied, as well as their dynamics undoubtedly impact all stages of the research process. That is absolutely just in the case of studies of such an extensive and traumatizing problem as the internal displacement of millions of people as a result of the war in the country. In our view, one of the possible solutions to the problem lays in a thorough selection of the methods of empirical data collection. They should meet both requirements: provide enough information on the studied phenomenon and, at the same time, reduce the researcher's personal impact. In this respect, the research aims to test the timeline as the method to study changes in the everyday life of internally displaced women. The participants located their typical everyday activities on two timelines: one for their regular day at home, before relocation, and the other one for common activities in a host community, after displacement. The respondents were free to articulate, to assign, values for the variable. Data processing consisted of a few stages: establishment of actual differences between women's everyday activities before and after the displacement (presence or absence of particular value/activity); counting the differences in time spent for particular activity before and after relocation; investigation of the relations between participant's social and demographic characteristics and changes in their everyday activities. The author argues that the strengths of the timeline as a research method are connected to a lower level of the researcher's impact and the possibility of learning an «authentic» life story of the respondents. Moreover, collected data are applicable for further mathematical analysis. Meanwhile, the weaknesses of the

method are related to the researcher's limited ability to understand the deep meaning and emotional content of the respondents' language. Last but not least, it does not allow for locating the personal experience of the participants in a wider social context. To overcome the abovementioned limitations, the author suggests using the timeline in combination with other research methods.

Key words: IDP, research method, timeline, objectivity.